Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür

Ömer Seyfettin

Yayına Hazırlayan
Nazım Hikmet Polat

ÖTÜKEN

Ömer Seyfettin (1884, Gönen-Balıkesir - 6 Mart 1920, İstanbul)

Babası Ömer Şevki Bey, binbaşılığa kadar yükselmiş alaylı bir asker; annesi Fatma Hanım ise İsfendiyaroğulları'ndan bir asker kızıdır. Mahalle Mektebi'nden sonra İstanbul'da Mekteb-i Osmaniye'ye kaydolundu, Eyüp Askerî Baytar Rüştiyesi'nin asker çocukları için açılan özel sınıfına alındı (1893-1896). Edirne Askeri İdadisi'nden 1900'de mezun edildi. İzmir'e atanmışken, İzmir'e gitmeden doğrudan taburunun gönderildiği Selanik'te ve Manastır'a bağlı bir sancak olan Pirlepe'de görevlendirildi. Buradaki görevinde gösterdiği başarılardan dolayı iki liyakat madalyası ile ödüllendirildi. İzmir'deki Aydın Vilâyeti Jandarma Alay Mektebi'nin kuruluşunda, "Kavâid-i Diniye" hocalığına atandı (1907).

1909 başlarında, merkezi Selanik'te bulunan 3. Ordu'da görevlendirildi. İki yıl süreyle Balkanlar'daki Velmefçe, Pirlepe, Osenova, Pirbeliçe, Serez, İştip, Babina, Demirhisar, Cumayıbâlâ, Razlık gibi sınır yerleşim yerlerinde çete takibiyle uğraştı. Aynı amaçla Makedonya sınırındaki Serez mutasarrıflığına bağlı Menlik kazası Razlık kasabası yakınlarındaki Yakorit köyünde bölük komutanlığı yaptı. 1909'da bir ara Köprülü'de Askerî Rüştiye Mektebi'nde üsteğmen rütbesiyle beden eğitimi öğretmenliği görevinde bulundu. Aynı yıl 31 Mart Vak'asında Hareket Ordusu subayı olarak İstanbul'a geldi (1909). İsyan bastırıldıktan sonra tekrar Selanik'teki görevine döndü. Askerlikten istifa ederek Selanik'e yerleşti (1911). Balkan Savaşı başlayınca yeniden askere alındı. 20 Ocak 1913'te Kanlıtepe'de Yunan ordusuna esir düştü. Atina yakınlarındaki Naflion kasabasında on ay kadar süren esirlik hayatı 28 Kasım 1913'te bitince, 17 Aralık 1913'te İstanbul'a döndü. 25 Şubat 1914'te "siyasetle iştigali" dolayısıyla ordudan ihraç edildi.

1915'te Harbiye Nezaretinin Çanakkale Cephesi'ne kültür ve sanat adamları için düzenlediği geziye katıldı.

Memurluk istememesine rağmen, sadece yazarlıkla geçinemediği için Darülmuallimînde (İstanbul Erkek Öğretmen Okulu) "Edebî Kıraat" ve Kabataş Sultanisi'nde (ölümüne kadar) "Edebiyat" öğretmenliği yaptı. Bu görevdeyken 1916'da, Dârülfünun'da Ali Ekrem Bolayır başkanlığında kurulan "Tedkikat-ı Lisaniye Encümeni" üyeliğine seçildi (2 Ocak 1918). Bu encümenin ve encümen içinde Ömer Seyfettin'in önemli bir faaliyeti olduğu söylenemez.

1915 yılı sonlarında Calibe Hanım'la evlendi. Üç yıl süren bu evlilikten Fahire Güner (Elgün) adını verdikleri bir kızları doğdu.

4 Mart 1920'de Haydarpaşa Tıp Fakültesi hastanesine kaldırıldı. 6 Mart 1920'de öldüğünde, yapılan otopsi ile hastalığının şeker olduğu anlaşıldı.

Cenazesi Kadıköy-Kuşdili Mahmutbaba Mezarlığı'na defnedildi. Buranın tramvay garajı haline getirilecek olmasından dolayı, kemikleri Zin-

cirlikuyu Asrî Mezarlık'a taşındı (1939). "Eski yazı" olduğu gerekçesiyle Mahmutbaba'daki kitabesinin üzeri örtülmüştü. Ali Canip'in gayretleriyle yeniden düzenlenen mezar taşına yeni harflerle "Merhum Ömer Seyfettin burada yatıyor" ibaresi hâkkedildi.

Sağlığında Yayımlanan Kitapları

Sağlığında, üçü başkalarıyla birlikte, şu on iki eseri yayımlanmıştır:

Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür (İstanbul 1911), *Millî Jimnastik* (1911), *Yeni Lisan ve Bir İstimzac (*Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem, M. Nermi ve Kâzım Nami Duru ile birlikte, Selanik-1911), *Vatan! Yalnız Vatan…* (Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem'le birlikte, Selanik-1911), *Herkes İçin İçtimaiyat: Ticaret ve Nasip* (1914), *Yarınki Turan Devleti* (1914), *Mektep Çocuklarında Türklük Mefkûresi* (1914), *Millî Tecrübelerden Çıkarılmış Amelî Siyaset* (1914), *Turan Masalları: İhtiyarlıkta mı Gençlikte mi?* (1914), *Ashab-ı Kehfimiz* (1918), *Harem* (1918), *Efruz Bey* (1919).

Yukarıdakilerin dışında, "Hikâye Külliyatı" serisinden iki hikâyesi, Mehmet Rauf ve Selahattin Enis Atabeyoğlu'nun hikâyeleriyle birlikte kitapçık halinde basılmıştır. Künyeleri şöyledir:

Ömer Seyfettin–Mehmet Rauf: *Uçurumun Kenarında-Fedai;* Hikâye Külliyatı, sayı: 8, Matbaa-i Orhaniye, İstanbul, [1919?], s. 3-6.

Ömer Seyfettin–Selahattin Enis [Atabeyoğlu]: *Aşk ve Ayak Parmakları–Bataklık Çiçeği*; Hikâye Külliyatı, Sayı: 14, [İstanbul, tarihsiz], s. 3-6.

"Büyük bir destanın dibacesi" (başlangıcı) olması niyetiyle *Türk Dünyası* gazetesinde yayımlanan "Köroğlu Kimdi?" adlı uzun şiirinin baş tarafından 13 beyitlik bir bölüm, Reşat Nuri'nin "Deniz Banyosu" hikâyesiyle birlikte, kitapçık olarak basılıp meccanen dağıtılmıştır. Künyesi şöyledir:

Reşat Nuri [Güntekin], Ömer Seyfettin: *Deniz Banyosu – Köroğlu Kimdi?* [s. 7-8], *Türk Dünyası* gazetesinin hediyesi, 23 Temmuz 1919, 10 s.

Bu üç kitapcık da dâhil edilirse sağlığında, irili ufaklı toplam 15 eseri yayımlanmış demektir.

Hikâyelerini ilk toplayan, Ali Canip Yöntem, üç cilt halinde yayımlayan İkbal Kütüphanesi'dir (1926-1927). Sonraki yıllarda "bütün eserleri" giderek zenginleştirilen ciltler halinde yayımlanmıştır.

Nâzım H. Polat: 1955 yılında Bahçecik-Oltu'da doğdu. İlkokulu Bahçecik köyünde (1968), ortaokulu Oltu'da (1971), Öğretmen Okulu'nu Tokat ve Bolu'da okudu (1975). Yüksek tahsilini Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı (1979).

Atatürk Üniversitesi (Erzurum) ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde (Van) Araştırma Görevlisi olarak çalıştı (1981-1985). Aralık 1984'te "Doktor" unvanını aldı. Cumhuriyet Üniversitesi'nde (Sivas) Yardımcı Doçent (1985), Doçent (1993) ve Profesör (1999) oldu. Sonra Niğde Üniversitesi'ne geçti (2001). Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde (KKTC) Misafir Profesör olarak çalıştı (2004-2007). Hâlen Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Yeni Türk Edebiyatı Profesörüdür (2009-) ve Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı görevini de sürdürmektedir (2012-).

Yenileşme Devri Türk Edebiyatı Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak, Tanzimat sonrası kültür hayatımızın süreli yayınlarda saklı bulunduğu inancıyla, çalışmalarını bu alanda yoğunlaştırdı. 20 yıldan beri *"Türklük Bilimi Araştırmaları"* adlı uluslararası hakemli bilimsel bir dergi çıkarmaktadır.

Yayımlanmış kitapları:

1- *Şahabettin Süleyman,* Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara 1987.

2- *Müdafaa-i Milliye Cemiyeti,* Kültür Bak. Yay., Ankara 1991.

3- *Külliyâtına Girmemiş Yazılarıyla Ömer Seyfettin,* Arma Yay., İstanbul 1988.

4- *Türk Çiçek ve Ziraat Kültürü Üzerine -Cevat Rüştü'den Bir Güldeste,* Kitabevi Yay., İstanbul 2001.

5- *Bir Jöntürk'ün Serüveni -Dr. Şerafettin Mağmumi'nin Hayatı ve Eserleri-,* Büke Yay., İstanbul 2002.

6- *Rübâb Mecmuası ve II. Meşrutiyet Dönemi Türk Kültür, Edebiyat Hayatı,* Akçağ Yay., Ankara 2005.

7- *Eski ile Yeni Arasında Mütevellizade Ömer İhya,* Niğde Üni. Yay., Niğde 2005.

8- *Bir Osmanlı Doktorunun Seyahat Anıları -Avrupa Seyahat Hâtıraları* -Dr. Şerafettin Mağmumî, (Harid Fedai ile), Boyut Yay., İstanbul 2008.

9- *Taşrada Bir Meş'ale Şeref Gürbüz,* Bizim Büro Bas., Ankara 2009.

10- *Anadolu ve Suriye'de Seyahat Hâtıraları* -Doktor Şerafettin Mağmumî, Cedit Neşriyat, Ankara 2010.

11- *Ömer Seyfettin - Bütün Hikâyeleri,* Yapı Kredi Yay., İstanbul 2011.

12- *Bir Jöntürk'ün Şiir Dünyası -Tarsusîzade Münif ve Şiirleri -I,* (Ramis Karabulut ile), Ankara 2011.

13- *II. Meşrutiyet Dönemi Türk Edebiyatı,* (H. Argunşah ile), AÖF Yay., Eskişehir 2012.

14- *Yenileşme Devri Türk Edebiyatından Çizgiler*, Kurgan Yayınevi Ankara 2012.

15- *Tanzimat Sonrası Türk Kültür Hayatından Yansımalar*, Kurgan Yay., Ankara 2012.

16- Üç Güzeller Masalı, Kurgan Yay., Ankara 2013.

17- Kitapname, Kurgan Yay., Ankara 2013.

18-Yöntem Bilgisi Açısından Osmanlı Dönemi Edebiyat Tarihleri, (D. Apaydın, T. Haykır, N. Borsokeyeva, S. Gültekin, Ö. Özbek, S. Yılmaz, Y. Zhiyenbayev ile), Kurgan Yay., Ankara 2013.

19- Birlik Sivas Türk Ocağı Mecmuası, (Ahmet Bozdoğan, Yunus Ayata ve Tayfun Haykır ile), Sivas Türkocağı Yay., Sivas 2014.

20- Türk Çiçek Kültürü Üzerine -Cevat Rüştü'den Bir Güldeste, Ötüken Yay., İstanbul 2015.

21- Udmî Efendi ve Şükûfename'si, Adana Büyükşehir Belediyesi Yay., Ankara, 2015.

22- Türklerde Ziraat Kültürü -Cevat Rüştü, Ötüken Yay., İstanbul 2016.

İçindekiler

Sunuş

Ötüken'in Ömer Seyfettin Külliyatı 11

İnceleme

Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür Hakkında 13

Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür! 29
Erkek Mektubu 59
Çirkin Bir Hakikat 66
Busenin Şekl-i İptidaîsi 69
Beşeriyet ve Köpek 79
Horoz 91
Dünyanın Nizamı 99
Sebat 105
Ay Sonunda 115
Elma 118
İlkbahar 121
Pervanelerin Ölümü 123
At 127
Tavuklar 130
Tuğra 134
Acıklı Bir Hikâye 138
Kesik Bıyık 142
Velinimet 146
Bir Hatıra 153
Terakki 160
Felsefe 165
Korkunç Bir Ceza 167
Bit 173
Kazık 178
Kalevala 180
İlyada 225

Sunuş

Ötüken'in Ömer Seyfettin Külliyatı

Ötüken'in Ömer Seyfettin Külliyatı, yazarın sağlığında yayımladığı kitaplar esas alınarak aynı çerçevedeki diğer metinlerin ilgili eserlere eklenmesiyle meydana getirilmiştir. Fakat söz konusu metinlerin tematik olarak bir araya getirilişi, kronolojik biçimde sıralanışı kadar net olamaz. Meselâ mizahî hikâyeleri bir araya getirdiğimizde "Terakki"yi bunlar içinde görebiliriz. Mizah, bir anlatım biçimidir, tema değildir diye düşünebiliriz. Fakat aynı metin hem "toplumsal adalet" duygusunu hem de İttihat ve Terakki'yi hicveden yahut II. Meşrutiyet dönemiyle ilgili tarihî hikâye çerçevesinde de ele alınabilir. Onun için okuyucunun bu cilde alınmasını beklediği metinlerden bazıları buraya alınmamış olabilir.

Metinlerin daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşabilmesi maksadıyla günümüz Türkçesinden uzak düşmüş kelime ve ibarelere karşılık verirken özel bir yöntem izlendi. Orijinal metin üç ayrı seviyede üç ayrı kimseye okutulup neleri anlamadıklarını görülmek istendi. Bir Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü araştırma görevlisinin işaretlediklerine günümüz Türkçesinden karşılıklar gösterildikten sonra ortaya çıkan metin aynı bölüm lisans mezunu bir gence okutuldu. Onun gerekli saydıklarına da karşılıklar ilave edilip Türkçe Bölümü 2. sınıftaki bir öğrenciye yeni metin-

de anlamadığı veya zorlandığı yerleri işaretlemesi istendi. Bu işlemler sırasında yardımını gördüğüm sevgili öğrencim Neslihan Yavuz'a teşekkür ederim.

Metnin son şekli için endişelerimiz şunlardır:

a. Kelime ve ibare karşılıkları yerinde ve yeterli mi?

b. Bunlar, iyi bir Türkçe zevkiyle verilebildi mi?

c. Açıklamalar metni daha anlaşılır, nüfuz edilir kılıyor mu?

Hazırlayan olarak bu hassasiyetlerimize ne kadar uygun davrandığımız, okuyucunun verebileceği bir karardır.

Yapılan işlemde ölçüler şöyle ifade edilebilir:

1. Kelime olarak tam karşılığını bulamadığımız durumlarda o kelime dipnotla açıklanmıştır (Apukurya, temennâ gibi).

2. Bazen bir kelimeye bazen bir ibareye karşılıklar verilmiştir. Esas aldığımız şey, ifade bütünlüğüdür.

3. Aynı kelimeye farklı yerlerde farklı karşılıklar verildiği görülecektir. Çünkü ilgili bağlam, öncekinden farklı biçimde olabilir.

4. Bir kelime veya ibare, karşılık verildiği yere yakın bir yerde tekrar kullanılmışsa yeniden anlamlandırılmasına gerek duyulmamıştır.

Ömer Seyfettin çok cepheli bir edip olmakla birlikte önce hikâyecidir. Bu itibarla külliyat, hikâye dizisiyle başlatılmıştır. Anlatma esasına bağlı hem telif hem tercüme metinler, hikâye olarak değerlendirilmiştir.

İNCELEME

Hikâyeler I. Cilt

Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür Hakkında

Ömer Seyfettin'in yazı hayatındaki ilk kitabı, elinizdeki kitabın ilk hikâyesiyle aynı adı taşır: *Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür*.

Hikâye önce *Düşünüyorum (Piyano)* adlı dergide (sayı: 20, 16 Ocak 1911) yayımlanmış ve -muhtemelen çok ilgi gördüğünden- hemen sonrasında kitaplaştırılmıştır. Gösterilen ilgiyi, hikâyenin yayımlanacağını duyuran şu notta bulmak mümkündür:

> "Gelecek nüshamız muhterem fantezist Ömer Seyfettin Bey kardeşimizin, şimdiye kadar Osmanlı matbuatında hiç görülmemiş bir tarzdaki hikâyesine hasredilecektir. 'Tarih Ezeli Bir Tekerrürdür!...' öyle bir hikâyedir ki sırf süs için fantezi için yazılmış ve asrımızın efkâr-ı ilmiye ve felsefiyesiyle alay edilmiştir.
>
> Osmanlı edebiyatının hâlâ sağ olduğuna bir türlü inanamayan birçok karilerimiz bu hikâyeyi okuduktan sonra derin bir nefes alacaklar ve müsterih olacaklardır. Ömer Seyfettin Beyi tanımayanlara, kendisini bu hikâye ile tanımalarını tavsiye ederiz.

> *Düşünüyorum* risalesi iddia eder ki şimdiye kadar değil matbuat-ı Osmaniye, Fransa matbuatı bile bu kadar şık, bu kadar nefis ve ince, bu kadar meraklı ve hayret-bahş bir hikâye görmemiştir. Bu tarz edebiyatı sahib-i imtiyazımız Bekir Fahri Bey takdir etmese bile aynı mesleği takip eden Şahabettin Süleyman Bey –kendisi pek geri kalmakla beraberyine beyan-ı tebrikâttan geri kalmayacak ve İstanbul'un en büyük muharrirleri bu bedia karşısında donup kalacaklardır hele bir hafta sabrediniz!..."

Ayrıca Ömer Seyfettin hatıralarında, bu kitabının üç baskı yaparak kendisine para kazandırdığını söyleme gereği duyar:

> Merhum Baha Tevfik *Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür* hikâyemden iki defa on iki bin nüsha bastırdı. Bugün kendim için bir nüsha arıyorum, hiçbir kitapçıda bulamıyorum (Şerif Hulusi Kurbanoğlu, "Ruzname", *Yeditepe*, 15 Mart 1957, sayı: 127, s. 6).

Bu hikâyenin beğenilmesi, yazıldığı dönemin edebiyat anlayışına natüralizmin hâkim olmasıyla açıklanabilir. 19. Yüzyılın sonlarında tanışılan Realizm (Gerçekçilik) giderek Natüralizme (Deneysel gerçekçilik) evrilir. 20. Yüzyılın başlarında, II. Meşrutiyet yıllarında, hikâye ve romanları Natüralist teknikle anlatmak aydınlarımızın müşterekleri arasına girer. *Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür* hikâyesi de hem muhteva hem teknik itibarıyla Natüralizmin bütün unsurlarını gösteren bir metindir.

Natüralizm, aynı şartlar altında, birbirinden farklı coğrafya ve zamanlarda, insanoğlunun aynı davranış tarzını göstereceğini iddia eder. Bunun felsefedeki adı "determinizm=gerekircilik"tir. Hikâyenin daha üçüncü cümlesinde *"Her şey eskidir, eskiden cereyan etmiş bir vak'anın aynı esbap ve şerait dâhilinde tekerrürüdür"* biçiminde, anlatıcı şahıs ağzından tarihçi S… Bey'in görüşü olarak dile getirilir.

Naturalizm, biyoloji ve genetik bilimine özel bir önem verir. Bu bilim dallarının sonuçlarının sosyal bilimlerde de geçerli olduğu iddiasındadır. Mesela atavizm (soyaçekim) natüralist roman ve hikâye yazarının asla gözden uzak tutmayacağı bir kuraldır. Bir kahramanın fizikî veya ruhî portresi çizilirken özelliklerinin atalarıyla bağı üzerinde mutlaka durulur. Nitekim anlatıcı konumundaki kahraman, eski eşi Efser'i anlatırken onun güzelliğini, Müslüman olmuş bir Macar baba ile saraya alınmış Çerkez bir anneye bağlar. Hatta sonradan kazanılan bir özellik olan "kendini beğenmiş"liğini ise İngiliz mektebinde okumuş olmaya bağlar.

Natüralist edebiyatta mutlaka fert-toplum çatışması vardır. Bu çatışma genellikle genel ahlak, aşk ve din gibi temalar etrafında olur.

"Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür" hikâyesindeki çatışma doğrudan genel ahlak üzerindedir. Anlatıcı, tarihte iki türlü kavim görmektedir. Bunlardan birisi "bizimkiler gibi" nitelemesiyle verilir ki bu barbar ve vahşi kavimlerin hiçbir hak ve doğallığa dayanmayan münasebetsiz inançları vardır. Hâlbuki insanın cinsel ilişki gibi içgüdülerini ayıplamayan toplumlar (Hint ve Yunan medeniyetleri) da vardır. Hikâye kahramanı anlatıcının tercihi, apaçık, ikinci şıktır. Ona göre medeniyet, işte bu yüzden cehalete, yapay bir vahşiliğe doğru gitmektedir. Hatta hikâyenin son paragrafında, bu anlatıcı kahraman, medeniyet seçiminde daha köktenci davranarak "İsaguci ve emsali gibi zalim ellerin doğallık ve hür düşünce üzerine mantık ve ahlak adıyla bir mezar kurduğunu" iddia eder. Yani bu anlatıcı kahraman, kadını cinsel bir meta (nesne) olarak görmektedir. Ömer Seyfettin, bu kahramanı olumsuz bir tip hâlinde vererek toplumun genel ahlakla ilgili tercihlerine katıldığını göstermektedir. Hatta çıplak heykel resimleri kataloguna bakan anlatıcı şahsa ve Bidar'a, Bidar'ın karısı Efser'in ağzından şöyle hitap edilmiştir:

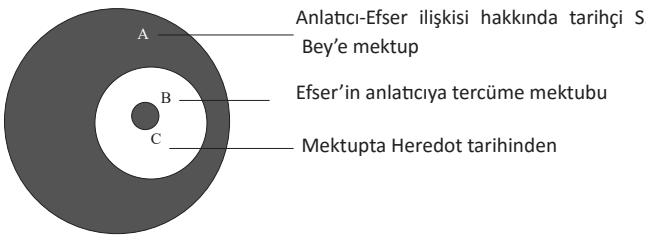
> Oh, dehşet, ya Rabbi! dedi, çıplaklıklar! Bunlardan şiddetle nefret ederim. Bilmem ki vahşetin, ilkelliğin böyle iğrenç hatıratını bazı insanlar nasıl sever? Bence ahlâk ve bilimler ile fena eğilimlerimizi, içgüdülerimizi nasıl örtüyorsak kalın giysilerle de vücutlarımızı öyle örtmek icap eder. İnsan etinin tadına, lezzetine dair nasıl bugün bir şiir yazamıyorsak vahşi kavimlerin muhit ve hayatını hatırlatacak böyle çıplak resimleri, hayâsız heykelleri sanatkârların temiz elleri için muvafık ve meşru bir uğraş saymamalıyız…

Yine Efser'in gözüyle anlatıcı kişi ile Ahmet Bidar'ın karşılaştırılması yazarın tercihlerini ortaya koymak için yapılmıştır:

> Bidar bize geldiği zaman bir kız kadar mahcup, bir melek kadar yüce, bir köylü kadar saf ve mertti. Benim hayal ettiğim ahlâkî ve namuskâr gencin hayat dolu bir resmi, bir örneğiydi. Onu küçük bir kardeş, onu muhterem bir ilah yavrusu gibi sevmeğe başladım. Masumiyeti, doğruluğu, ahlak temizliği bende derin bir tapınma duygusu uyandırıyordu. Hâlbuki siz, ahlak iflasına uğramış, bozulmuş, hayvanlıktan başka her şeyi kaybetmiş, berbat ve tahammül edilemez bir adamdınız. Beyazın yanında siyah nasıl açıklık ile göze çarparsa Bidar'ın yanında da sizin kokmuş maneviyetiniz pis kokulu ve veba bulaşmış bir pislik harabesi gibi tezahür ediyordu. Ben sanki birden uyanmıştım. Sizin ruhunuzu görmek, tanımak istedim. Bu ruh, kat'iyyen bir insan ruhu değildi. Sizde din, his, ahlâk, erdem, kederlenme yeteneği, manevi duygu yoktu... Bu, bir domuz ruhuydu. Yalnız şehvet ve hayvanlığı takdir ediyordu."

"Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür", teknik bakımdan da tam bir natüralist hikâye örneğidir. Öncelikle anlatıcılar, olayları yaşayanlardır. Bu durum, olayın yaşanmışlık hissini eksiksiz vermeye hizmet etmektedir. Olayın kuruluşu (yapısı) da natüralizmin tercihlerine uygun biçimdedir. Olayın çerçevesi, anlatıcı şahsın, birinci şahıs ağzıyla Efser'le yaşadıklarını

nakletmektedir. Onların ayrılmasına sebep olan şeyler ise bir iç olaydır ve gerçekçilik duygusunun en üst seviyeye taşınması için bu kısım Efser'in bir mektubu biçiminde sunulmuştur. Mektup, belge vb. şeyler vermek natüralist tekniğin vazgeçemediği bir yöntemdir. Ömer Seyfettin bunu bir adım daha ileriye taşıyarak Efser'in mektubunun içinde Heredot tarihinden bir parça vermiştir. Söz konusu olay katmanları şöyle gösterilebilir:

Şekildeki C olayı, tarihte Kral Candaules, Kraliçe ve Gyges arasında cereyan etmiş, A olayı olarak anlatıcı, Efser ve Ahmet Bidar arasında yaşananlarla tekrarlanmıştır. B olayı ise hem A hem C'nin tekrarıdır.

Hikâyeler I-Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür cildinin genel çerçevesi modernizm, kadının cemiyet hayatındaki yerini yükseltme iddiasıyla gayret gösteren fakat zaman zaman erkek düşmanlığı rengine bürünen feminizmdir. Bu ciltteki bazı hikâyeler, kitaba adını veren "Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür" başlıklı metinle doğrudan doğruya aynı çizgidedir; bazıları ise bir yanıyla toplumsal değişme ve onunla gelen sorunlar, kadın-erkek ilişkileri ile baş gösteren meseleleri işledikleri için onlara yakın metinlerdir.

"Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür" kitapçığıyla aynı çerçevede düşünülüp bu cilde alınan hikâyelerin kronolojik sıralaması şöyledir:

imza	hikâye adı	süreli yayın	sayı	yayım tarihi	s.
	Sebat	*İzmir*	9(407)	26 Şubat 1320/9 Mart 1905	5-7
	Erkek Mektubu	*İzmir*	3	11 Ağustos 1323/24 Ağ.1907	5-7
	İlk Bahar	*Haftalık İzmir*	27	21 Mart 1908	11
Feridun	Çirkin Bir Hakikat	*Serbest İzmir*	3	6 Teşrin-i sani 1324 /19 Kasım 1908	
Feridun	Ay Sonunda	*Serbest İzmir*	5	13 Teşrin-i sani 1324/26 Kasım1908	
S.	Kazık	*Serbest İzmir-İzmir Liberal*	26	19 Mart 1325 [1 Nisan 1909]	2
Perviz	Elma	*Bahçe*	c.2, 43	12 Haziran 1325/25 Haziran 1909	260-261
	Busenin Şekl-i İptidaisi	*Teşvik*	2	10 Temmuz 1325/3 Temmuz 1909	9-13
Süheyl Feridun	Pervanelerin Ölümü	*Bahçe* *Yirminci Asırda Zekâ*	46 9	7 Temmuz 1325/20 Temmuz 1909 25 Haziran 1328/8 Temmuz 1912	112-143 141-143
	At	*Tenkit*	1	22 Mart 1326/4 Nisan 1910	5-6
	Beşeriyet ve Köpek	*Piyano*	6	13 Eylül 1326/26 Eylül 1910	66-68
	Tavuklar	*Piyano*	16	29 Teşrin-i sani 1326/11 Aralık 1910	187-188
	Tuğra	*Piyano*	17	10 Kânûn evvel 1326/23 Aralık 1910	202-204
	Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür	*Düşünüyorum*	20	16 Kânûn-ı sânî [Ocak] 1911	245-262
	Terakki	*Yeni Mecmua*	c.2, 37	28 Mart 1918	215-216
	Velinimet	*Vakit*	164	3 Nisan 1918	2
Ö.S	Bir Hatıra	*Vakit*	229	7 Haziran 1918	3
	Kesik Bıyık	*Diken*	4	Aralık 1918	6
Camsap	Acıklı Bir Hikâye	*Zaman*	282	16 Kânûn-ı sânî [Ocak] 1919	3
	Korkunç Bir Ceza	*Diken*	13	17 Nisan 1335/17 Nisan 1919	3-4
	Bit	*Zaman*	356	20 Nisan 1919	2

Ö.S	Felsefe	*Diken*	25	9 Teşrin-i evvel 1335/9 Ekim 1919	7
	Horoz	*Vakit*	764	22 Aralık 1919	3
	Dünyanın Nizamı	*Vakit*	769	27 Aralık 1919	3
	Kalevela	*Türk Yurdu*	c.14, 2(152) 3(153) 4(154) 5(155) 6(156)	 16 Kânûn-ı sânî 1334/ 16 Ocak 1918 16 Şubat 1334/ 16 Şubat 1918 1 Mart 1334/1918 16 Mart 1334/1918 1Nisan 1918/	 35-41 67-71 101-107 133-138 167-169
	İlyada	*Yeni Mecmua*	45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 64	23 Mayıs 1918 30 Mayıs 1918 6 Haziran 1918 13 Haziran 1918 20 Haziran 1918 27 Haziran 1918 4 Temmuz 1918 13 Temmuz 1918 18 Temmuz 1918 25 Temmuz 1918 1 Ağustos 1918 10 Ekim 1918	365-367 397-398 413-414 437-438 447-448 479-480 449-500 519-520 18-20 38-40 59-60 239-240

Bunlardan "Erkek Mektubu"nda, modernizmle gelen köktenci bir eğitim tarzı olarak feminizmi eleştirmektedir. Evlenmiş bir erkek, bekâr bir erkeğe mektup yazmaktadır. Kendisi evlenip hayaline ulaşmıştır. Ulaştığı şey aslında hayal kırıklığıdır. Kadın oldukça güzel ve zengindir ama çocuk yapmaya yanaşmamaktadır, başına buyruktur, kocası dâhil bütün erkekleri kadın düşmanı olarak görmektedir. Çok okumaktadır ama okuduğu, Pierre Loti'nin *Bezgin Kadınlar* eseri türündendir. Böyle bir kadınla evli olmak erkek için mutsuzluktur. Keşke güzelliği orta halli olsa, duygusallığı az olsa, ama başına buyruk olmasa… Anlayışlı, sessiz, orta halli bir